

Arbejd med lyd i Audacity

Mange undervisningsprogrammer gør det muligt at tilføje lyd til din produktion. Brugeren kan enten optage hendes eller hans egen stemme og/eller tilføje forskellige lydeffekter til optagelserne. Optagelserne kan bruges til hørespil og andre lyd-produktioner.

Du kan også lege "gæt en lyd" - finde og genkende lyde - eller producere lydsekvenser til små videoproduktioner.

Gennem årene er lyd blevet optaget på forskellige slags medier, såsom plader og bånd. Medier med forskellig levetid.

I dag bruger nogle skoler stadig kassettebåndoptagere, men vi vil komme til at bruge nye teknologier, som de fleste studerende kan arbejde med i dag. MP3-afspillere var det store julegavehit i 2004, og de fleste af disse små enheder, var også i stand til at optage lyd via en indbygget mikrofon.

I dag har de fleste mobiltelefoner en indbygget MP3-afspiller.

Audacity er et freeware program, hvilket betyder at det er gratis. Du kan downloade Audacity her: <http://audacity.sourceforge.net/download/>. Programmet er en multispør lydredigeringsprogram, hvilket betyder kan du arbejde på flere lydspor samtidigt. Du kan have et lydclip fra en cd på det ene spor, mens du optager lyd fra en mikrofon på et andet spor. Resultatet er en blanding af de to spor.

Audacity kan læse mange forskellige lydformater og kan gemme som WAV, MP3 og andre formater.

Du kan hente lydclip fra internettet. F.eks: <http://www.lyde.dk/lydarkiv/>.

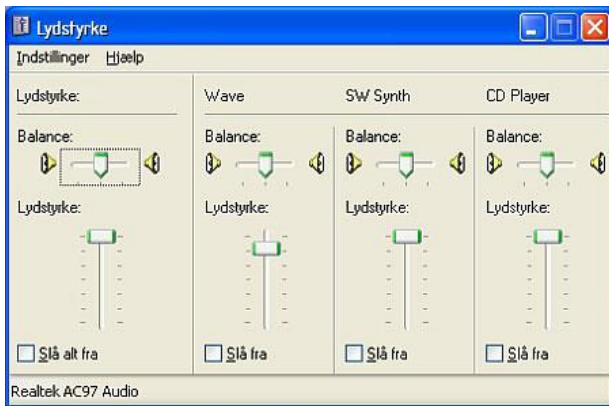
Audacity har en række forskellige funktioner, som gør det meget avanceret til lydredigering, men føler du dig hjemme med de 5 punkter nedenfor, kan du optage, lave grundlæggende redigere og gemme dine lydfileer.

Windows indstillinger

Før du begynder at optage og afspille lyde, er det vigtigt at Windows er indstillet rigtigt.

Windows har en lydkontrol (**Lydstyrke**) til at regulere lydstyrke. Dobbelt-klik på højttalerikonet nederst i højre hjørne af Windows proceslinjen ved siden af uret...

Et vindue som det nedenfor åbnes:

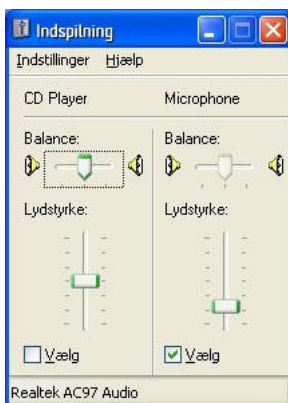

På skyderne kan du indstille lydstyrken. I det her eksempel er lydstyrken skruet helt op.

Vælg **Indstillinger** -> **Egenskaber**. Her kan du skifte mellem Afspilning og Indspilning:

Der er sat 3 flueben, Stereo Mix, Microphone and CD Player. Det betyder at du kan justere optaglydstyrken for hver af de valgte enheder. Klik **OK** for at fortsætte.

Optag lyd

Du skal bruge en mikrofon og tilslutte den til computeren. (Der er et mini-jack stik på computeren, hvor du kan tilslutte mikrofonen. Stikket er som standard rødt). Indstillinger til lyd i Windows er beskrevet i et tidligere afsnit.

Der er to vigtige indstillinger i Audacity. Åbn Audacity og klik **Rediger -> Egenskaber**:

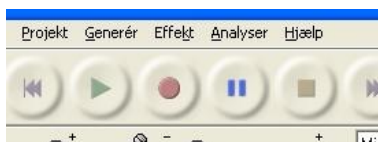
Vælg mellem 2 (Stereo) og 1 (Mono) indspilning/optagelse.

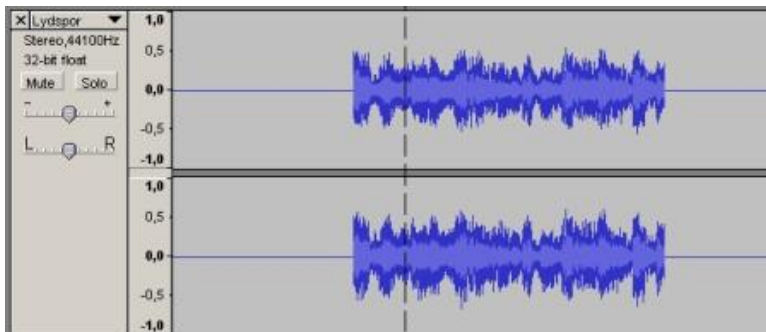
Vælg kvalitetsindstilling for optagelse. 44100 Hz er CD kvalitet. Jo lavere Hz, desto lavere lyd kvalitet. Hvis du vælger 8000 Hz, vil kvaliteten svare til den kvalitet du hører, når du snakker i telefon. Når du reducerer Hz'ene, reducerer du også filstørrelsen, så overvej hvad det er du optager og hvad du skal bruge optagelsen til.

Nu er du klar til at optage. Klik på **Optag**-knappen .

Du kan følge med i optageprocessen mens du optager. Når du vil stoppe med at optage, klik på **Stop**-knappen , ligesom man gør på en gammeldags kassettebåndoptager.

Nedenfor er et eksempel på en stereooptagelse (2 spor):

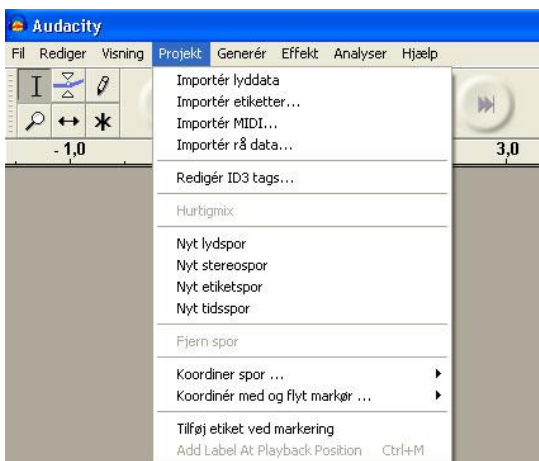

Lyt til klippet ved at klikke på **Afspil**-knappen .

Hvis du vil tilføje nye lydspor til dit projekt, klik på **Optag**-knappen igen, og gentag proceduren.

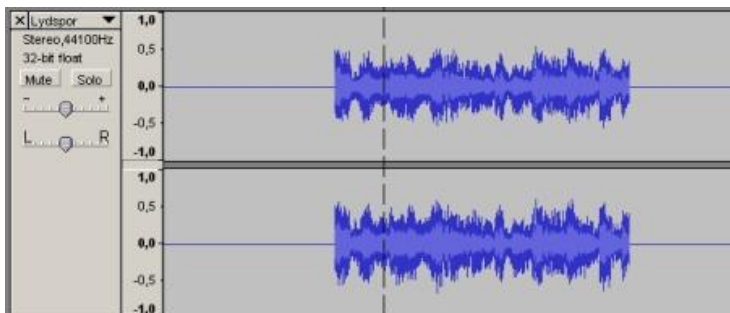
For hver gang du klikker på **Optag**-knappen , vil der blive oprettet et nyt lydspor.

Hvis du vil tilføje en lydclip der allerede er lavet, eller et stykke musik, så klik **Projekt** -> **Importér lydldata**.

Det importerede musiknummer eller stykke lyd, vil få et spor for sig.

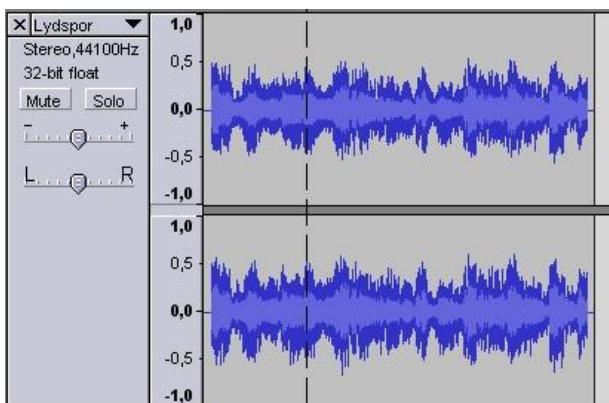
Klip/Beskær et lydclip

Ovenfor ses et lydclip, der varer ca. 5½ sekund. Det første og sidste 1½ sekund er uden lyd. For at klippe de to stykker uden lyd væk, marker det første stykke uden lyd. Klik og hold venstre museknap så tæt på hvor lyden starter som muligt. Flyt musen til venstre (mod starten af klippet), mens du holder venstre museknap nede. På den måde er du sikker på at du får klippet væk, helt fra starten af lydklippet.

Klip ved at klikke på saksen , eller klik **Rediger** -> **Klip**. Følg samme procedure for at fjerne det 1½ sekund lydløse stykke i slutningen af lydklippet.

Her er det færdige resultat:

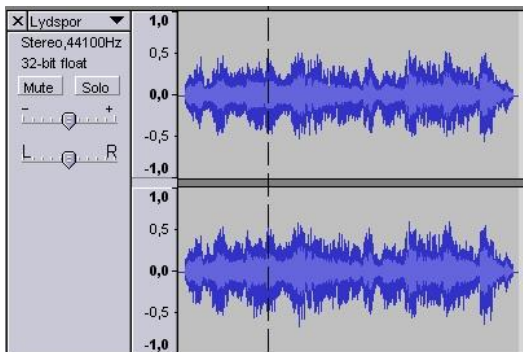
Fade ind/Fade ud

Lydklippet starter og slutter meget brat. Vi kan lave en blød start og en blød afslutning, ved at bruge **Fade ind** og **Fade ud**. Marker det første kvarte eller halve sekund, ligesom vi gjorde det i forrige afsnit:

Vælg **Effekt** -> **Fade ind**.

Marker det sidste kvarte eller halve sekund og vælg **Effekt** -> **Fade ud**.

Her er det færdige resultat:

Gem projekt/Eksportér lyd

Et projekt er "et ufærdigt klip", kan du sige. Så længe du arbejder med et lydprojekt, gemmer du som Audacity projekt. På den måde kan du stadig gå ind og redigere hver enkelt lydspor, og selvfølgelig slette spor. Et Audacity projekt kan kun afspilles i Audacity.

Når du har afsluttet din redigering af dit arbejde, kan du eksportere dit færdige arbejde til et lydformat der kan afspilles i et medieafspilningsprogram, f.eks. Windows Media Player. Du kan også brænde dit færdige arbejde til en CD, og afspille det i din CD-afspiller.

For at gemme et projekt, klik **Fil** -> **Gem projekt**. Du kan kun gemme projekter i Audacity's eget projektformat.

Når du er færdig med projektet kan du eksportere til et gængst lydformat, f.eks. WAV eller MP3.

Klik **Fil** -> **Eksportér som MP3**.

WAV er et standard lydformat. Alle medieafspillerprogrammer kan afspille WAV-format. WAV er et tabsfrit format, hvilket betyder at lyd kvaliteten ikke vil blive forringet i forhold til da du arbejdede med dit projekt i Audacity.

MP3-formatet er et komprimeret format. Det går ud over lyd kvaliteten. Fordelene er mindre filer, og kun in mindre forringelse af lyd kvaliteten. Et musiknummer fra en CD i WAV-format, fylder omkring 50 MB. Samme musiknummer i MP3-formatet vil kun fylde omkring 4 MB.

MP3-formatet er ideelt transporttale musikafspillere, de såkaldte MP3-afspillere, med begrænset lagerkapacitet.

De fleste afspillere kan afspille MP3, både når vi snakker om afspillere på en computer og de transporttale musikafspillere, der har overtaget de gammeldags Walkman og Discman.